

Stanowisko

V Kongresu Gmin Wiejskich RP

w sprawie:
oświaty

Zgromadzeni na V Kongresie Gmin Wiejskich w Warszawie stwierdzają, że większość postulatów samorządów wiejskich w sprawie organizacji i finansowania oświaty w Polsce nie znajduje zrozumienia Parlamentu i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

Gminy wiejskie z determinacją dofinansowują utrzymanie szkół podstawowych i gimnazjów, nawet powyżej dwudziestu procent w stosunku do otrzymywanej z budżetu państwa części oświatowej subwencji ogólnej. Prowadzi to do pogarszania się z roku na rok sytuacji finansowej gmin, wzrostu zadłużenia i stagnacji w innych dziedzinach, ważnych dla rozwoju obszarów wiejskich.

Pomimo ogromnego wysiłku finansowego i organizacyjnego samorządów poziom wykształcenia młodzieży wiejskiej, procent aktywnego wchodzenia w życie zawodowe jest niższy niż w miastach.

Wzrost kwoty ogólnej na oświatę w budżecie państwa nie jest adekwatny do wzrostu zadań, a szczególnie do wzrostu wynagrodzeń nauczycieli, wynikających z uregulowań zawartych w ustawie "Karta Nauczyciela".

Niedoskonałość algorytmu dzielącego część oświatowej subwencji ogólnej między JST jest zaledwie pochodną podstawowej sprzeczności, która istnieje między zawartością ustawy budżetowej a Kartą Nauczyciela.

Dlatego zdumienie budzi fakt, że ani Parlamentowi, ani Rządowi RP nie zależy na ustaleniu, ile pieniędzy potrzeba w Polsce na oświatę.

Dowodem na to jest wykreślenie z ustawy "Karta Nauczyciela" obowiązku określania standardów zatrudnienia nauczycieli przez ministra właściwego d.s. edukacji. Stało się tak pomimo wielokrotnych apeli ogólnopolskich organizacji samorządowych, pomimo apelu wyrażonego także w stanowisku III i IV Kongresu Gmin Wiejskich.

Parlamentowi i Rządowi RP nie zależy także na racjonalizacji wydatków oświatowych, bowiem po raz kolejny nie wykorzystano zmiany Karty Nauczyciela do usunięcia z niej archaicznych zapisów, zobowiązujących gminy do wypłacenia dodatku wiejskiego i mieszkaniowego.

W obecnej sytuacji pieniądze te należałoby przeznaczyć na poszerzenie oferty edukacyjnej szkół wiejskich, choćby na dodatkowe godziny nauki języków obcych lub dobrze zorganizowane zajęcia pozalekcyjne, z pewnością przy aprobacie licznej rzeszy dobrych nauczycieli.

Nieodłącznym elementem reformy systemu edukacji miała być racjonalizacja sieci szkolnej. Proces ten, trudny i pełen społecznych napięć, ustał niemal zupełnie za sprawą Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu oraz kuratorów oświaty, którzy decyzje samorządów o likwidacji szkół konsekwentnie blokują.

Podczas IV Kongresu Gmin Wiejskich domagaliśmy się subwencji naliczanej także na ucznia 6 - letniego. Od 1 września br. sześciolatki uczęszczają obowiązkowo na zajęcia, a często są także dowożone wyłącznie na koszt gmin.

W tej sytuacji Uczestnicy V Kongresu Gmin Wiejskich domagają się:

- **zwiększenia kwoty ogólnej na oświatę w budżecie państwa do poziomu rzeczywistych kosztów jej prowadzenia przez JST,**
- **powrotu do ustawowego obowiązku opracowania standardów zatrudnienia nauczycieli,**
- **wykreślenia z ustawy "Karta Nauczyciela" obowiązku wypłacania przez gminy dodatku wiejskiego i mieszkaniowego,**
- **pozbawienia Kuratora Oświaty prawa weta w stosunku do uchwały organów samorządowych w sprawie likwidacji szkoły,**
- **naliczania subwencji oświatowej na ucznia 6 - letniego,**

Apelujemy także do Ministra Edukacji Narodowej i Sportu o uwzględnienie w algorytmie dzielącym część oświatową subwencji ogólnej na rok 2005 projektu ZGW RP, a także tych projektów środowisk samorządowych, które proponują uzależnienie wysokości subwencji oświatowej od wynagrodzeń - najważniejszego składnika kosztów ponoszonych przez JST na prowadzenie oświaty.

Każdy nowy system finansowania oświaty, bazujący na wartości wynagrodzeń nauczycieli w danej JST, wg ich kwalifikacji zawodowych, będzie lepszy od obecnego.

Przewodniczący
V Kongresu Gmin Wiejskich RP
/-/ Mariusz Poznański

Warszawa, 10 września 2004 r.

